

Jerzy Kopacz, Włodzimierz Błaszczyk

Olsztyn, pow. Częstochowa

Informator Archeologiczny : badania 3, 16-17

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Rozmieszczenie zabytków w poziomie nie uległo zmianie - nadal są rozproszone na całym odsłanianym obszarze, tworząc bardzo wyraźną koncentrację w północno-zachodniej części wykopu. Nie osiągnięto zatem spodziewanych granic skupiska, które biegnie przez cały wykop wzdłuż osi SE-WN. Pas ten wykazuje jednak pewne różnice w zagęszczeniu krzemieni. Po dokładnej analizie uda się - być może - wyróżnić w jego obrębie mniejsze skupienia.

Po pierwszych dwóch sezonach badań przynależność kulturowa stanowiska nie była jasna. Obiekt dostarczył, oprócz dominujących elementów cyklu narwiańskiego i mniej licznych - wiślańskiego, także okazów o cechach późnopaleolitycznych, w niejasnym układzie planigraficznym.

Tegoroczne badania wykazały, że istnieje możliwość kulturowego usystematyzowania całości inwentarza. Stwierdzono "oczyszczenie się" materiału w kierunku północno-zachodnim, zanikanie wyrobów cyklu wiślańskiego i domieszek surowcowych /zwłaszcza z krzemienia świeciechowskiego/. Zabytki reprezentują przede wszystkim cykl narwiański, jego młodszą fazę. Wykazują jednak typologiczno-statystyczną odrębność w stosunku do zespołów pokrewnych. Fakt ten, jak i to, iż Luta jest pierwszym na wschodnich terenach kraju dużym stanowiskiem tego cyklu systematycznie badanym, a tak że ważna, niewyjaśniona jeszcze sprawa udziału w tym zespole elementów późnopaleolitycznych - wskazują na konieczność prowadzenia tu dalszych prac wykopaliskowych.

NOWOGRÓD, pow. Łomża, mezolit

patrz wczesne średniowiecze

OLSZTYN, pow. Częstochowa

Muzeum w Częstochowie

Badania prowadził mgr Jerzy Kopacz pod ogólnym kierownictwem mgr Włodzisława Błaszczyka. Finansowało P.P.R.N w Częstochowie. Pierwszy sezon badań. Stanowisko jaskiniowe z okresu paleolitu środkowego.

Badania objęły Jaskinię Zamkową Dolną znajdującą się w północnym stoku Góry Zamkowej. Otwór jaskini skierowany jest na wschód. Wykop, o długości 11 m, założono wzdłuż Sali Wstępnej. Dno skalne, silnie spękane mrozowo, osiągnięto na głębokościach: 30 - 170 cm. Spągową część osadów tworzył osypty grus ostrokrawędzisty, z zaznaczającą się ku górze domieszką utworu szółtobrunatnego. Warstwę nadległą uchwycono jedynie w działkach 8, 9 i 10. Jest to utwór o wyglądzie lessu typowego z licznym gruzem o lekko zaokrąglonych krawędziach i z odpękniałymi naciekami. W lessie znaleziono dużo silnie pokruszonych kości, głównie dużych ssaków /dotychczas w większości jeszcze nie oznaczonych/ oraz wyroby krzemienne. Strop warstwy lessowej został ścięty przez średniowieczną niwelację namuliska w czasie adaptacji jaskini do pomieszczeń zamkowych. Górna część obecnych osadów ma charakter hałd nowożytnych z przemieszaną ceramiką średniowieczną i pojedynczymi wyrobami paleolitycznymi.

W skład inwentarza krzemienno-kościwego wchodzi ok. 150 narzędzi, odłupków, rdzeni i odpadków produkcyjnych wykonanych z miejscowego krzemienia jurajskiego. Wśród narzędzi znaleziono noże sблиszone w typie do prądników, sgrzebła, narzędzia sębate oraz różnego rodzaju odłupki retuszowane. Znaczna część narzędzi została wykonana z odłupków typu lewaluaskiego.

Stanowisko datowane jest wstępnie na pierwsze stadium ostatniego zlodowacenia /Wärm I/.